

KURJER WILEŃSKI

Nowogródzki, Grodzieński, Suwalski, Poleski i Wołyński

**Dzień,
który zadecyduje
o losach świata!**

Dnia 14 września rb. zbiera się w Waszyngtonie Kongres Stanów Zjednoczonych, ażeby na inicjatywę prez. Roosevelta znieść ustawę o neutralności i uchwalić pomoc w materia le wojennym dla Anglii i Francji. Jeżeli to się stanie, będzie to pierwszy krok do udziału St. Zjednoczonych w II Wojnie Światowej po stronie Anglii i Francji, a przeciwko III Rzeszy.

Jest rzeczą wielce prawdopodobną, że Ameryka Roosevelta zrobi to co zrobiła Ameryka Wilsona. To jest weźmie udział w wojnie po stronie Polski, Francji i Anglii.

Istnieje stare przysłowie „niema tego złego co by na dobre nie wyszło“. To co nas tak martwi, to co jest dla nas dramatem, zajmowanie polskich miast i ziem, jest jednocześnie największą gwarancją, że Stany Zjednoczone staną po stronie Polski, Francji i Anglii.

Gdyby wojska nasze weszły do Bytomia i Gdańska, opinia publiczna Ameryki, nie znająca naszych spraw ani stosunków europejskich tak dobrze, jak np. Anglicy, mogła by posądzić Polskę o wojnę zaczepną, do czego propaganda niemiecka działająca w języku bardziej rozpowszechnionym, niż nasz, natychmiast by dopomogła.

Uderzenie Niemiec na Polskę rozwiało wszystkie wątpliwości amerykańskie. Dziś już cała Ameryka od boya hotelowego, aż do senatora Re publiki wie, że napastnikiem są Niemcy.

Amerykanie to ludzie praktyczni, szczerzy i energiczni. Przed Wojną Światową sądzili, że Wojna w Europie to dobry byzness. Straszny kryzys lat 1930—1935, a w pewnym stopniu trwający do dziś dnia, wyczerzył ich z nadziei na bezkarne zyski wojenne.

Dziś cała Ameryka wierzy, że świat powinien być przebudowany na nowych podstawach. Na jakich? Napewno nie na hitlerowskich! Hitlerizm oznacza wewnętrzne rozsadzenie obu Ameryk, walkę 40 ras ze sobą i z jakichś składa się społeczność amerykańska prawie w każdej prowincji. Bo jeżeli jedna narodo wość ogłosi siebie za „rasę wyższą“ to wszystkie pójdą w jej ślady.

Oto dlaczego król Jerzy VI, Prezydent Francji Lebrun i Pan Prezydent Prof. Ignacy Mościcki wydają się Ameryce lepszymi budowniczymi nowego świata, niż Hitler i Himmler.

Z chwilą kiedy akcja zostanie po stanowiona, wypadki potoczą się z piorunującą szybkością. Ameryka jest ostrożna, ale to co robi, robi szybko i energicznie. Pierwsi ochotnicy i amerykańskie „twierdze latające“ mogą się zjawić na lądzie europejskim, już prawdopodobnie po upływie 5 dni, od chwili powzięcia decyzji przez Kongres.

Nie nie pomoże Niemcom bombardowanie dzieci na przedmieściach Warszawy. Ten przyszły, nowy, lepszy świat musi być światem anglosaskim, ale nie światem hitlerowskim. Pomimo pozornych „zwycięstw“, właśnie dzięki tym „zwycięstwom“ nieunikniona klęska Niemiec z dniem każdym staje się coraz bliższa!

K. Leczycki.

Warszawa w odmeście walk

W gradzie pocisków, w dymach pożarów. — Wszyscy przy barykadach. — Wojsko walczy. — Robotnicy dają przykład. — Bohaterstwo warszawianek. — Niemcy bombardują szpitale

Warszawa pogrążona w odmeście wojny, Warszawa hucząca od odgłosów kanonady. Warszawa zasypywana odłamkami pocisków, Warszawa płonąca w kilku miejscach naraz, Warszawa dusząca się od dymu, Warszawa przepelniona uchodźcami — to jedno oblicze Warszawy.

Jest drugie — ta wojenna Warszawa ruszyła dziś jak codziennie, jak i każdego dnia do zwykłej pracy, a nawet zdobyła się na prawdziwy luksus pokojowy: na wezwanie Prezydenta zmiotła i uporządkowała ulice, pousuwała gruzu.

Ci, którzy w pokojowych tych zajęciach brali udział nie mieli nie pilnego do roboty. Nie byli uczestnikami w akcji pomocy wojsku. Oczywiście, był to niewielki procent ludności stolicy.

Olbrzymia większość mieszkańców pracuje inaczej — mniej pokojowo. Chodzi o pokój w ostatecznym rezultacie.

Kanonada nie ustaje niemal wcale. Naloty lotnicze powtarzano kilkakrotnie w ciągu dnia. Na sygnały alarmowe ludność nie przerywała na chwilę pracę przy barykadach. Czy spodziewaliśmy się, aby na ulicach Wilekiej, Hożej i Długiej przed tak dobrze znanymi sklepami i enkierniami wyrosły w ciągu ubiegłej nocy barykady wzniesione rękami obywateli. Siły obronne stolicy wspierane przez coraz większe masy obywateli działają bez sekundy przerwy.

Wojsko walczy, ludność czyni wszystko, co może, aby walczyło jak najskuteczniej, w największe warunki bezpieczeństwa zaopatrzone, we wszystko, czego potrzebuje, oparte całą siłą na gotowości wspólnej obronnej całej ludności cywilnej, jak na niezłomnej masie granitowej.

Odezwy gen. Czumy sprawiły, że w ciągu ubiegłej nocy wszyscy mężczyźni zdolni do pracy, którzy mogli dźwignąć łopaty lub kilofy pośpieszyli na wezwanie. Do godziny 3 po południu utworzone zostały trzy ochotnicze kompanie robotnicze oddane do dyspozycji Dowództwa Obrony Stolicy. Rejestracja trwa.

Sekcja wojskowa P. P. S. wydała następującą odezwę:

„Towarzysze i Obywatele. Na wczorajsze wezwanie do szeregów ochotniczych kompanii robotniczych stawili się liczni ochotnicy, go-

towi walczyć w obronie stolicy. W ciągu kilku godzin uformowała się pierwsza kompania i stawiła się do pracy. Nieustannie napływają nowe zgłoszenia i tworzą się nowe kompanie. Należy stwierdzić, że w tym momencie próby, raz jeszcze stwierdza się prawdę, że robotnicy i pracownicy polscy nie zawiodą nigdy, gdy chodzi o sprawy Polski i wolność.“

Werbunek trwa.

Kobiety konsolidują się dzielnie z mężczyznami w pracy obrony stolicy. Samorządnie powstają nowe liczne punkty odżywiania i pomocy żołnierskiej. Nikt nie żałuje niczego, gdy chodzi o żołnierza. Oddają bez namysłu niejednokrotnie ostatnie zapasy przeznaczzone nieraz na „czarną godzinę“.

Ostatnie naloty bombowców niemieckich na Warszawę nie uszkodziły obiektów ważnych z wojskowego punktu widzenia. Wywołały natomiast szereg pożarów, m. in. na ulicy Siennej, na Pradze — szpital Przemienienia Pańskiego. Palił się dwukrotnie szpital Marszałka Piłsudskiego. Bombardowano też szpital w czasie wynoszenia chorych na noszach.

Spalił się częściowo Teatr Letni, o czym nie tracący nigdy humoru Warszawiacy mówią, że Niemcy oddają nieocenioną usługę miastu, niszcząc starą budę teatralną, która dawno powinna była być zniszczona. Na miejsce zburzonych starych ruder wybudujemy nową stokroć piękniejszą Warszawę.

Prezydent miasta, obecnie komisarz cywilny stolicy p. Stefan Starzyński wygłosił wczoraj przez radio przemówienie do mieszkańców stolicy, wzywając do tego, by normalny tryb życia stolicy nie został zakłócony.

Widziałem, powiedział prezydent Starzyński, kobietę, która podczas obstrzału weszła do księgarni Gebertnera i Wolfa i nabyła książkę dla swojej córki.

— Niech sobie czyta — powiedziała.

Tak powinno być. Należy dbać o to, by miasto żyło normalnie. Warszawa otoczona barykadami i armią bohatersko bronącą dostępu do stolicy, wykazała jaknajwięcej hartu.

Przemówienie amb. Raczyńskiego

Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Londynie p. Raczyński wygłosił wczoraj przed mikrofonem radiostacji londyńskiej przemówienie do narodu brytyjskiego, w którym m. in. podkreślił, że niemiecki napad na Polskę był dawno przygotowany i obmyślony.

Wiadomo było, że agresja niemiecka planowana była na początek września i chodziło tylko o znalezienie pozoru. Duch polski nie osłabnie nigdy i jesteśmy zdecydowani prowadzić walkę aż do zwycięskiego końca.

Komunikat Sztabu Naczelnego Wodza Nr. 9 z dn. 9-IX 1939 r.

Lotnictwo nieprzyjacielskie kontynuowało bombardowanie wojska, komunikacji i szeregu miejscowości, pozatym ewakuującą się ludność.

Walki na linii rzeki Narwi na odcinku Ostrołęka, Łomża, Osowiec.

Dalej na północ nieprzyjaciel działalności nie przejawiał.

Nan Bugiem oddziały własne w rejonie Ostrów Mazowiecki w styczności z nieprzyjacielem.

Na linii Małkinia — Wyszaków oddziały wojsk szybkich i pancernych przeciwnika podeszły od północno-zachodniej strony pod Warszawę.

Na południe od Warszawy walki na przedpolu Wisły. W Małopolsce walki w rejonie Rzeszowa.

Najobfitszy rejon węglowy Niemiec w rękach Francuzów

Goering przygotowuje opinię do wiadomości o klęsce

ANGLICY JUŻ NA FRONCIE.

SZTOKHOLM (Pat). Z Paryża donoszą, że na terenie Francji wylądowały pierwsze oddziały wojsk angielskich. Do wszystkich portów w kanale La Manche przybywają jeden za drugim transporty armii W. Brytanii. Również na lotniska francuskie przybywają liczne eskadry samolotów angielskich.

DRUZGOTANE UMOCNIENIA.

MOSKWA (Pat). Radio sowieckie donosi z Paryża, że na froncie zachodnim bez przerwy trwa ogień huraganowy artylerii ciężkiej i najcięższej. Pod naporem wojsk francuskich przerwane zostały w Saarbrücken umocnienia niemieckie.

COFANIE SIĘ NIEMCÓW.

PARYŻ (Pat). Komunikat Nr 10 Francuskiego Naczelnego Dowództwa stwier-

dza, że natarcie wojsk francuskich trwa. Miasta Saarbrücken oraz Forbach na pograniczu niemiecko - francuskim, będące w pierwszej zonie linii Zygfryda zostały zdobyte przez wojska francuskie. Niemcy wycofują się, wysadzając mosty, dworce kolejowe itp. Komunikat ten jest lakoniczny i krótki, ponieważ Naczelne Dowództwo francuskie postanowiło ograniczać się do suchych faktów i o wynikach poszczególnych operacji podawać dopiero po ich ukończeniu.

LINIA ZYGFRYDA

stanowiła łańcuch fortyfikacji szerokości mniej więcej 40 kilometrów. To też zburzenie jej i przerwanie będzie wymagało planowej i na dłuższą metę zakrojonej akcji. Linia ta jednak posiada cały szereg słabych punktów, budowa bowiem była w pośpiechu, np. w rejonie rzeki Mozeli wykończono ją zaledwie przed kilkoma miesiącami. Armia francuska uderzyła właśnie w ten najslabszy punkt i po przygotowaniu artyleryjskim rozpoczęła atak czołgami najcięższego typu, co pozwoliło przerwać pierwszą linię fortyfikacji.

Władze niemieckie ewakuują pośpiesznie szereg miast znajdujących się w zagrożonej przez Francuzów strefie, między in. Kolonię i Koblencję. Ogromna asfla ude-

(Dokończenie na str. 2-iej)

Dezercja Słowaków z armii niemieckiej

W dniu wczorajszym 6000 Słowaków zdezerowało z szeregów armii niemieckiej w Austrii i przekroczyło

granicę węgierską. W Koszycach zostali oni internowani.

Konsul Litwy w Wilnie

KOWNO, (Pat). Wczoraj konsul litewski w Wilnie dr Trimakas udał się do Wilna celem objęcia stanowiska.

Wojna jest jedna i zwycięstwo do nas należeć będzie

LONDYN, (Pat). Cała prasa angielska, omawiając ostatnią mowę premiera Chamberlaina, stwierdza, że całe imperium brytyjskie walczyć będzie bezwzględnie do ostatecznego zwycięstwa. Niemcy dzisiejsze i narody socjalizm, który podpalił świat muszą być zniszczone.

„Times” pisze, iż Niemcy wyobrażają sobie, że rozpoczęły się dwie odrębne wojny: jedna — niemiecko-polska, a druga — niemiecko-francusko-angielska. Otóż bardzo grubo się mylą. Wojna jest jedna i odbywa się ona na dwóch frontach. Wojna zakończy się w tym momencie, kiedy

dzisiejszy ustrój Niemiec przestanie istnieć i świat będzie mógł mieć pewność utrzymania pokoju na wiele dziesiątków lat. Polska otrzymać musi te wszystkie terytoria, które jej się słusznie należą zarówno z punktu widzenia narodowościowego, jak i geopolitycznego.

75% sił niemieckich rzucił początkowo Hitler na front polski Zaczęło się obecnie wycofywanie

RYGA, (Pat). Dzienniki zarówno francuskie i angielskie, jak i państw neutralnych, a więc Ameryki, Belgii, Holandii i innych, jednogłośnie stwierdzają na podstawie depesz agencyjnych względnie reportaży swoich specjalnych wysłanników, że nastąpił, jak panuje wśród społeczeństwa niemieckiego jest mniej więcej taki, jak po przegranej wojnie w roku 1918. Pomimo zupełnej nieświadomości, w jakiej trzymanym są obywatele Trzeciej Rzeszy, pomimo intensywniej propagandy narodowo-socjalistycznej i pomimo licznych hasł i nawoływań, mających na celu podniesienie ducha, — pesymizm i rozpaczy ogarniają coraz szersze war-

stwy. Wzrastająca z dniem każdym drożyzna, zupełny brak najbardziej podstawowych artykułów spożywczych oraz pierwszej potrzeby, które zastępowane są szkodliwymi dla zdrowia lub bezwartościowymi namiastkami, powoduje, że ludność zaczęła sobie zdawać sprawę, iż reżim hitlerowski prowadzi Niemcy ku przepaści.

Osoby, które w ostatnich dniach przybyły z Berlina, opowiadają, że w stolicy Niemiec, zarówno na ulicach, jak i w kawiarniach, które jeszcze są otwarte, nie spotyka się wesołej twarzy. Szczególnie przynębiające wrażenie wywołał fakt przybycia

do stolicy Rzeszy licznych mas ludności ewakuowanej przez władze niemieckie z Zagłębia Saary i Nadrenii.

Wszyscy obserwatorzy zagraniczni zgodnie stwierdzają, że Trzecia Rzesza, chociażby ze względu na stan duchowy społeczeństwa, nie może prowadzić długiej wojny. Hitler więc dąży wszystkimi sposobami, by dobić się jak najszybciej jakichś sukcesów militarnych w Polsce. Dlatego też rzucił na Polskę 75 proc. swoich sił. Obecnie jednak zmuszony już jest przerzucić na front zachodni dywizję za dywizją, gdyż linia Zygfryda zaczyna trzeszczeć. Pierwsze załamane się Niemców stać się może końcem hitlerowskiego reżimu.

Zarządzenia w Litwie

Mowa gen. Rasztikisa. — Ewakuacja przytułków z Kowna. Zapasy. — Dostawy dla państw walczących

KOWNO (Pat). Z okazji święta narodowego wygłosił przez radio przemówienie głównodowodzący armią litewską gen. bryg. Rasztikis.

Dzień święta narodowego nazwał gen. Rasztikis nie dniem radości, lecz dniem skupienia, powagi i zdecydowania. Nie można się cieszyć — mówił gen. Rasztikis — gdy leje się krew naszych sąsiadów innych wielkich narodów. Ogłosiliśmy nie ułaskawienie i sąsiedzi nasi przyrzekli ją „uszanować” lecz sami musimy jej strzec i bronić. W tym celu wzmocniono siły zbrojne i wzmocniono ochronę pogranicza. Mówiąc jednak o obronie niepodległości państwa i narodu nie należy zapominać, że zależy ona nie tylko od wojska, lecz od całego narodu. Armia musi mieć zaplecze zorganizowane silne i gotowe.

KOWNO (Pat). „XX Amžius” zamieszcza wywiad, udzielony przez burmistrza Kowna Merkisa. Samorząd miejski — oświadczył Merkis — troszczy się o zmniejszenie ilości mieszkańców Kowna w związku z ogłoszonym stanem nadzwyczajnym. W pierwszym rzędzie opuścić Kowno mu-

szą ci, co potrzebują opieki i wsparcia. W tym celu samorząd m. Kowna zaproponował prywatnym organizacjom, aby swe przytulki i ochrony przeniosły na prowincję. Przytulki utrzymywane przez samorząd w Kownie są już opróżnione, aby w razie potrzeby mogły być zamienione na szpitale. Szczególną uwagę — mówił dalej burmistrz — zwraca się na obronę przeciwlotniczą i przeciwpożarową. W tym celu organizuje się ochotniczą straż ogniową, przygotowuje się również schrony i plany rowów przeciwlotniczych.

KOWNO (Pat). Prasa donosi, że eksport zboża został powstrzymany. Poczynio no większe zapasy na składach w oczekiwaniu na polepszenie się sytuacji.

KOWNO (Pat). „Lietuvos Aidas” donosi, że w poszukiwaniu nowych dróg dla eksportu delegacje instytucji i związków rolniczych udali się do państw neutralnych. Zdaniem pisma należy oczekiwać zwiększenia popytu na towary litewskie w państwach walczących.

Sowiecko-litewskie rokowania handlowe

KOWNO, (Pat). Litwa rozpoczęła narady gospodarcze z Rosją. Litwa zamierza importować opał, naftę i inne towary, których brak zaznaczył się w Litwie w związku ze wzrostem zapotrzebowania na nie i odcięcie do-

wozu z innych krajów. Braki te spowodowały, że sklepy sprzedają obecnie niektóre artykuły tylko w ograniczonych ilościach, jak np. cukier i sól, a również naftę, której prawie wcale nie można dostać.

Wojskowa misja polska w Londynie

Przybyła do Londynu polska misja wojskowa z insp. armii gen. Norwid Neugebauerem na czele.

Misję powitali w Londynie ambasador R. P. Raczyński, attache wojskowy oraz przedstawiciele armii brytyjskiej z szefem sztabu głównego gen. Ironside.

Gabinet wojenny we Francji

PARYŻ, (Pat). Jak donosi prasa, premier Daladier przystępuje do reorganizacji gabinetu, który zostanie powiększony i będzie miał charakter gabinetu wojennego. Do gabinetu wejda specjaliści w dziedzinach wojskowej, przemysłowej itp.

Prasa francuska donosi również, że od czasu wojny światowej nie było jeszcze we Francji takiego zjednocze-

nia narodowego, jakie można zaobserwować obecnie. Naród francuski jednogłośnie zdecydowany jest walczyć aż do ostatecznego zwycięstwa. Nastroje te również zaobserwować można i na terenie parlamentu. 150 deputowanych zgłosiło się jako ochotnicy do wojska i dziś w szeregach armii francuskiej walczą już na froncie.

Bohaterstwo kolejarzy wileńskich

W związku z bohaterską postawą kolejarzy Dyrekcji Wileńskiej, pracujących pod ostrzałem samolotów nieprzyjacielskich, dyrektor kolei w Wilnie inż. Wacław Głazek wydał na-

stępującą odezwę:

„Kolejarze wileńscy. Podziwu godna ofiarność i bohaterska walka naszych kompanii kolejowych i naszej braci kolejowej o prowadzenie ruchu

Na Zachodzie

(Dokończenie ze str 1)

zrenia francuskiego zmusiła dowództwo niemieckie do szybkiego przerzucenia kilku dywizji z frontu wschodniego, t. zn. polskiego, na front zachodni.

DZIAŁANIA LOTNICTWA SOJUSZNICZEGO.

LONDYN (Pat). Lotnictwo angielskie i francuskie bombardowało wczoraj fabryki i linie kolejowe w pobliżu Kolonii. Zniszczony został wielki podziemny zbiornik benzynowy, który płonął od szeregu godzin. Został również bombardowany wielki transport wojsk, zmierzający na front.

CZOŁGI FRANCUSKIE.

PARYŻ (Pat). Radiostacja w Luxemburgu, znajdująca się w bezpośredniej bliskości do obecnych działań wojennych na froncie zachodnim donosi, że w dzisiejszym nocnym ataku na Saarbrücken i Forbach Francuzi wprowadzili do akcji 600 czołgów, z czego kilkadziesiąt najcięższego typu, mających po 70 tonn wagi.

LONDYN (Obsl. sp.). Agencja „Reutera” podała późno wieczorem przegląd sytuacji wojennej i politycznej na froncie zachodnim.

Z komunikatu agencji angielskiej wynika, że trwające od dwóch dni wysiłki niemieckie zdążające do powstrzymania ofensywy francuskiej na dolinę Saary, nie odniosły skutku. W wyniku wczorajszych operacji fak zw. BORY WENTSIE, POŁOŻONE MIĘDZY WOGEZAMI I WZGÓRZAMI LAUTERU, W DOLINIE MOZELLI I RENU ZNALAZŁY SIĘ W RĘKACH FRANCUSKICH. Jest to najbogatszy rejon węglowy do liny Saary i utrata jego stanowi dla życia gospodarczego Niemiec najdotkliwszy cios.

Pierwsze linie Zygfryda znajdowały się przed tą puszcza wzdłuż brzegu Mozelli. Zostały one już całkowicie obsadzone przez wojska francuskie. Obecnie wojska francuskie po przygotowaniu artyleryjskim stopniowo zajmują wzgórza Lautera, gdzie mieszczą się spleśnle wykończone fortyfikacje drugiej linii Zygfryda.

Z dalszej relacji „Reutera” wynika, że w ciągu dnia wczorajszego francuskie wojska zniszczyły wszystkie mosty na Renie. Lotne oddziały czołgów i tankiet francuskich stopniowo zdobywają teren wzdłuż całej granicy. Są to jednak operacje przygotowawcze, po których nastąpi wielka ofensywa. Wczoraj podwojono ilość baterii artyleryjskich, ostrzeliwujących najbardziej ufortyfikowane części linii Zygfryda. Huraganowy ogień artylerii trwa bez przerwy.

PRZEWAGA LOTNICTWA FRANCUSKIEGO.

Z dalszej treści komunikatu wynika, iż w ciągu ostatnich dni lotnictwo francuskie, wspierane przez samoloty angielskie, dokonało szeregu lotów obserwacyjnych wzdłuż całej linii Zygfryda, w czasie których dokonywano zdjęć fotograficznych po szczególnych odcinków frontu. Lotnictwo sprzymierzone wykonało zadanie i dowództwo frontu zachodniego posiada dokładny plan fortyfikacji niemieckich, co znacznie ułatwi atak generalny.

W czasie wczorajszych walk powietrznych na Saarbrücken Niemcy stracili 3 samoloty.

GOERING PRZYGOTOWUJE OPINIĘ DO KLĘSKI.

O tym, że sytuacja na froncie zachodnim staje się coraz bardziej gorąca, świadczą, zdaniem angielskich kół politycznych, wczorajsze przemówienie przewodniczącego niemieckiej kadry wojennej, Goeringa, który przemawiał 2 i pół godziny w berlińskim Teatrze do zgromadzonych robotników przemysłu wojennego. Goering w swoim przemówieniu, którego ostrze skierowane było przeciwko Anglikom oświadczył, że WOJNA PRZYNOŚI NIE TYLKO SUKCESY, LECZ I KLĘSKI i że naród niemiecki znieśie, gdy zajdzie tego potrzeba, chwilowe klęski i wyzuczenia.

Jest to niewątpliwie przygotowanie gruntu pod wiadomość o utracie Saargebietu, grającego tak doniosłą rolę w życiu gospodarczym Niemiec, a którego utrata w wyniku dalszej ofensywy angielsko-francuskiej jest nieuniknioną.

Dalej Goering narzekał na fałszywe alarmy lotnicze, skarżąc się, że nawet jego wypędzono z nocy z łóżka, biorąc wiaro motocykla za głosy śmigieł. Mówił dalej o tym, że w Niemczech może zabraknąć ubrań — będzie wówczas chodził w kostiumie kąpielowym, może zabraknąć mydła — będzie wówczas chodził z brudnymi rękami.

Jak widzimy, pan feldmarszałek nie przestaje być sobą: kwestie mundurowe i zewnętrznego wyglądu są nieodzownym czynnikiem jego światopoglądu.

MIASTO SAARBRUCKEN EWAKUOWANO.

Według ostatnich wiadomości otrzymanych z frontu zachodniego miasto Saarbrücken zostało całkowicie ewakuowane. Wczoraj w nocy lotnictwo francuskie bombardowało odstępujące oddziały i transporty kolejowe.

Przypuszczalnie wojska dziś wkroczą do stolicy Saary, która jest otoczona z trzech stron. Ludność Saarbrücken ewakuowano do Kolonii.

Hitler wrogiem ludzkości — Niemcom Polska skruszy kości.

Powrót ambas. Lipskiego

RYGA, (Pat). Przybył z Tallina do Rygi ambasador R. P. w Berlinie Józef Lipski z całym personelem ambasady. Wczoraj o godz. 16 ambasador Lipski wyjechał z Rygi do Polski.

Kredyty wojenne w Finlandii

HELSINKI, (Pat). Parlament fiński uchwalił dodatkowy kredyt w wysokości przeszło półtora miliarda fińskich marek na cele obrony państwa.

Fałszywe zbyt grubymi nićmi szyte

Niemiecka stacja nadawcza, która rozpoczęła w piątek nadawanie fałszywych wiadomości wznawia wczoraj swoją działalność. Berlin okazał się rozsądniejszy od dywersyjnej stacji i nie rozgłaszał podobnych kłamstw.

Odezwa katolików brytyjskich do Polaków

Katolicy brytyjscy wydali odezwę do katolików polskich w której wyrażają najgłębsze sympatie dla narodu polskiego oraz przeświadczenie, że w walce z przemocą, gwałtem i kłamstwem zwyciężą ci, którzy wierzą w prawo Boskie.

Pogotowie Danii

Radio angielskie podaje, że Dania powzięła wszelkie środki ostrożności, aby uchronić swą neutralność. Flota duńska jest w pogotowiu. W porcie kopenhaskim są założone miny i wszystkie okręty muszą brać pilota dla wejścia lub wyjścia z portu. Eksport z Danii jest kontrolowany.

Czytelnia Nowości

Włino, ul. Św. Jerzego 3
OSTATNIE NOWOŚCI
Lektura szkolna — Beletystyka —
Naukowe — Wysłka na prowincję
Czynna od 11 do 18.
Ktucia 3 zł. Abonament 1.50 zł

Zapisy do Ochotn. Legii Kobiet

Zarząd Związku Legionistek powiadamia, że wobec utworzenia Ochotniczej Legii Kobiet wszelkie inne prace Związku zostały zlikwidowane. Nazwiska osób, które prosily o uszczelnienie mieszkań przesłano do Zw. Strzeleckiego. Zapisy do Ochotniczej Legii Kobiet w dalszym ciągu są przyjmowane przy ul. Św. Anny 2 w godz. od 10 do 12 i od 16 do 18.

Ochotnicza Legia Kobiet wzywa do szeregu wszystkie te kobiety Polki, które w prawdziwie ideowej, bezinteresownej służbie dla Ojczyzny chcą dać wyraz swego patriotyzmu.

Koordinacja poradni w sprawach OPL

W związku z przystąpieniem Wileńskiego Okręgu Wojewódzkiego LOPP do organizowania t. zw. „poradni OPL” Stało się wyjątkiem, że wszystkie organizacje i instytucje oraz osoby, które również zamierzają utworzyć w Wilnie takie poradnie, powinny jak najrychlej nawiązać kontakt i omówić sposób współpracy z Obwodem Miejskim LOPP ul. Żeligowskiego 4, tel. 20-55 w godz. 8-15.

Starostwo Grodzkie podaje do wiadomości, że poradnie OPL, które nie będą współpracowały z LOPP i nie podporządkują się wskazówkom fachowych organów tej organizacji, jak mają swoją pracę prowadzić, nie będą mogły istnieć.

Do administratorów domów można zgłaszać aparaty radiowe

Jak już donosiliśmy wydany został dekrety Głównego Komisarza Cywilnego, na kazujący zgłaszanie do rejestracji w poszczególnych komisariatach P. P. posiadanych aparatów radiowych. Na posiadanie aparatów radiowych Starostwo Grodzkie w Wilnie będzie udzielało zezwolenia lub też może zarządzić odebranie aparatów.

Otóż obecnie władze administracyjne wniosły poprawkę, która ma na celu ułatwienie procedury rejestracji aparatów. Pośladane aparaty można zgłaszać do administratorów domów, którzy skolei sporządzą odpowiednie wykazy i przedłożą je miarodajnym czynnikom.

Poznajemy Anglię (IV)

Parlament

Izba Gmin składa się z przeszło 700 członków, którzy reprezentują albo hrabstwa, albo okręgi, albo któryś z uniwersytetów. Można ich wybrać spośród swoich spółziomków z dowolnej klasy ludności, o ile są obywatelami angielskimi w wieku dojrzałym. Wyjątek stanowią panowie sędziowie, kler anglikański i katolicki, bankrucci i lunacy. Każdy mężczyzna lub kobieta we właściwym wieku może zostać członkiem parlamentu.

Izbie Gmin przewodniczy marszałek, zwany w Anglii speaker (spiker), którego się wybiera na początku kadencji. Pilnuje on porządku i przesyła obradom. Sam nie głosuje nigdy, z wyjątkiem wypadków równego podziału głosów — wtedy jego kreska jest decydująca.

Wybory są tajne i wprawdzie nie są równe, są bardzo podobne do ogólnoeuropejskiego, zachodniego wzoru wyborów. Proces uchwalania ustaw przeprowadza się w sposób następujący: ustawa proponowana jest składana w Izbie w formie billu (ustawy). Czyta się projekt po raz pierwszy, bez dyskusji i oddaje się do druku, żeby członkowie mogli poznać jego szczegóły. W drugim czytaniu rozważa się go podczas dyskusji i przegłosowuje. Jeśli wynik jest pomyślny Izba rozważa i przegłosowuje każdy punkt z osobna. W tym celu Izba przekształca się w „komisję”. Jest to właściwie Izba tylko pod przewodnictwem specjalnie obranego prezesa — speaker nie przewodniczy wtedy obradom, regulamin obrad jest znacznie swobodniejszy, niż podczas obrad Izby. Gdy bill przejdzie przez komisyjne posiedzenie wraca pod obrady Izby, odbywa się wtedy trzecie czytanie. Jeśli projekt ustawy przejdzie również i przez to czytanie, odsyła się go do Izby Lordów.

Izba wyższa poddaje go analogicznemu badaniom i odsyła z powrotem do Izby Gmin. Wtedy przedstawia się go do zatwierdzenia królowi, który z reguły nie sprzeciwia się przyjętemu przez obie Izby billowi.

Od najdawniejszych czasów doradcy monarchy stanowili Radę Koronną, która z biegiem czasu stała się instytucją ze zbyt wielką liczbą członków, żeby móc wydajnie rządzić państwem. Składała się ona z ludzi różnych poglądów i różnych partij. Stąd od czasów rewolucji z 1688 roku powierzono władz komitetowi rządowemu, wyłonionemu z Rady Koronnej. Obecnie ministrów dobiera się nie z tej Rady ale z parlamentu. Z urzędu stają się oni radcami koronnymi.

Na czele rządu stoi premier. Dawniej kierował się on życzeniami króla, obecnie zaś opiera się na zaufaniu parlamentu. Monarcha wybiera na premiera uznanego przywódcę (leadera) tej partii politycznej, która ma większość w Izbie Gmin i porucza mu zadanie utworzenia rządu z pomiędzy jego kolegów.

Gdy rząd traci zaufanie większości Izby Gmin zazwyczaj rząd podaje się do dymisji. Monarcha z reguły powierza formowanie rządu przywódcy partii przeciwnej. Czasami rząd może się odwołać do kraju (appeal to the country), rozwiązać parlament i zarządzić nowe wybory.

Każda Izba może odroczyć zebranie z dnia na dzień. Monarcha, uprzedzony przez rząd, przedłuża kadencję parlamentu od sesji do sesji lub rozwiązuje Izbę, jeśli nowa ma być obrana. Trwanie parlamentu jest ograniczone do pięciu lat. Reforma parlamentarna (Parliament Act z 1911 roku) ograniczyła prawo weta Izby

Gmin do krytyki, poprawek oraz odroczenia. Może ona dyskutować nad środkami wykonania ustawy, wprowadzać poprawki, wreszcie może odrzucić uchwałę na dwa lata¹⁾.

Utarło się nazywać ustroj angielski ustrojem demokratycznym. Gdy przed piętnastu laty wyłonił się problem zmiany ustroju — wiele społeczeństw ludziło się wtedy, że mechaniczna zmiana sposobu rządzenia, wprowadzenie takiego lub innego sposobu głosowania da zbawienie narodowi — przeżyła go również i Anglia. Jak wszędzie w Europie dysputowano i w Anglii wiele nad formę demokracji i dyktatury. Chesterton wypowiedział na ten temat kilka zdań bardzo pouczających i bardzo charakterystycznych dla jego narodu. „Zawsze wierzyliśmy i wierzymy dotąd w zasadę i kryterium demokracji: to jest kryterium zawierające się w pytaniu, czy rząd ma za sobą wolę ludu. W czym jednak teoretycy bardzo pobiłdźli. sądząc, że wola ludu jest łatwa do określenia i może być ustalona drogą rachunku, w którym jednostka odpowiada tysiącowi”.

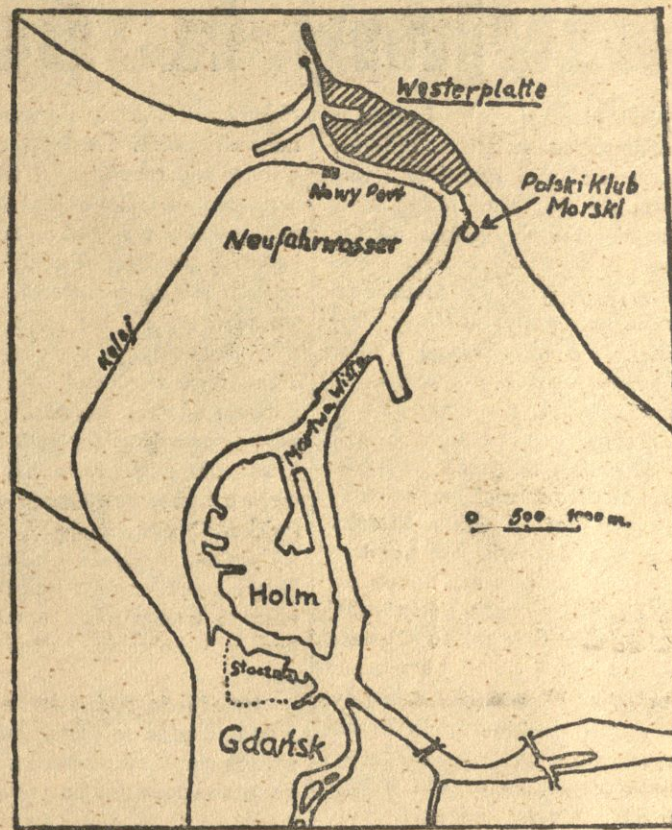
Wiemy dobrze, że ta arytmetyczna demokracja szybko przechodzi w dyktaturę: czyż Hitler, niemiecki satrapa, nie był wybrany w powszechnym, tajnym, bezpośrednim, proporcjonalnym

i równym głosowaniu i to przytłaczającą większością? Tego co się nazywa demokracją, a co my, Polacy, zwykliśmy nazywać wolnością, nie da się zapać w pięcioprzmiotnikowe głosowa nie ani wydusić z ustaw napozór nawet bardzo demokratycznych. Anglicy zrezygnowali z jaskrawej formy dyktatury, chociaż dzisiaj trudno jest zdecydować, czy demokratyczna forma angielskiego ustroju nie kryje bardzo nawet dyktatorskich treści.

W „Latającej Gospodzie” Chestertona znajdziemy taki wyraz stosunku Anglika do jaskrawej dyktatury. „Mówią, że nam trzeba w Anglii silnego człowieka. A ja bym powiedział, że jedynym miejscem, gdzie nam nigdy nie było potrzeba silnego człowieka jest Anglia... Francuzi, Włosi mają granice i czują wszyscy jak żołnierze. Dla tego słowo komendy nie wydaje się im upokarzające. Nasz naród lubi być rządzony przez dżentelmenów, w sposób pospolity. Ale nikt nie mógłby znieść, żeby był rządzony przez jeńce go dżentelmena. Ta myśl jest za bardzo okropna”.

Niestety, życie, zwłaszcza w ostatnich latach zrealizowało wiele znacznie okropniejszych myśli. Anglicy ustąpili jednak z niektórych jak dotąd szaficów. Np. uchwalili obowiązek służby wojskowej i poddali się absolutnym prawie rządowi Chamberlaina. ernó.

¹⁾ Podług Jespersena.

Westerplatte, gdzie żołnierze polscy ofiarnie spełnili swój obowiązek.

Legiony czeskie we Francji

PARYŻ, (Pat). B. poseł czeski w Paryżu Osuski wydał odezwę do wszystkich Czechów, zamieszkałych za granicą, by wstępowali do czeskich legionów tworzonych na ziemi francuskiej do walk z Niemcami. Odezwa głosi, że legiony te będą za-

czątkiem nowej armii czeskiej i obecnie wszyscy Czesi winni zadokumentować swą wierność i przyjaźń Francji, Anglii i Polsce. Udowodnić to muszą przelewając swą krew za ideały, które podziela cały naród czeski.

Do potraw z grzybów

nadaje się wymieniony rosół z
MAGGI^{ego}
kostek bulionowych

Na 4-5 osób
Zupa z grzybów
2 dkg grzybów suszonych, 1 cebula, 2 MAGGIego kostki bulionowe, 1 1/2 łyżki mąki, 1/2 litra śmietany, sól.
Grzyby opłukać i gotować z dodatkiem cebuli. Następnie grzyby pokroić w paseczki i dodać do smaku z wygotowanych grzybów, w których należy rozpuścić MAGGIego kostki bulionowe. Podprawić śmietaną z mąką, zagotować, posolić i podać z grzankami.

Trzecia część globu wypowiedziała wojnę Niemcom 660 milionów przeciw 89

W pierwszych dniach wojny, kiedy Polska walczyła sama z całą potęgą III Rzeszy, każdy z nas z niecierpliwością oczekiwał na decyzję państw sprzymierzonych. Byliśmy przygotowani na wszystko. Nikt jednak nie sądził, aby W. Brytania mogła niedotrzymać przyrzeczeń. To też niecierpliwiła nas tylko powolność decyzji i próby daremnych perwazji w stosunku do agresora, który postawił wszystko na kartę i starał się kręctwami odwiec wystąpienie państw sprzymierzonych. Pwtanie jak prędko lew brytyjski wzrusza się i runie całym swoim ogonem na pomoc denerwowało. Teraz mamy to wszystko za sobą.

U boku Polski do rozprawy z barbarzyńcą teutońskim do ostatecznej zagłady hitleryzmu stanęły: Francja, Anglia a za nią jej dominia: Australia, Kanada, Nowa Zelandia, Południowa Afryka bryt., Indie, Irak i Egipt oraz, rzecz oczywista, wszystkie kolonie francuskie i angielskie. Przewaga terytorjalna, ludnościowa, gospodarcza i pod względem przygotowań do bezpośredniej akcji wojennej państw sprzymierzonych nad Niemcami jest oczywista. Hitlerowskiej żądzy panowania nad światem i ujarzmianiu wolnych narodów przeciwstawiły się państwa, mające razem przeszło 660 milionów ludności.

FRANCJA.

na lądzie europejskim posiada 42 milionów mieszkańców na obszarze 551 klm kw. Razem z koloniami Francja liczy przeszło 110 milionów ludności na 12,432 klm kw. W czasie ubiegłej wielkiej wojny Francja wystawiła 8 milionów żołnierzy białych i 475 tysięcy kolorowych. W obecnej zaś wojnie, jak podają pisma francuskie, kolonie dostarczą do 2 milionów bitnego i dobrze przeszkolonego żołnierza. Pierwsze transporty wojsk kolonialnych przybyły już do Europy.

Bogactwa surowcowe Francji są ogromne. Np. w produkcji rudy żelaz-

nej stoi na pierwszym miejscu w świecie z 32,3 mil. ton rocznie (Niemcy zaledwie 6). W koloniach posiada wiele surowców niezbędnych do prowadzenia wojny.

ANGLIA

w Europie posiada 46 milionów mieszkańców na 245 tys. klm kw. razem zaś z koloniami i dominiami przedstawia kolosalną potęgę, mając 518,2 milionów mieszkańców i 34,298 tysięcy klm kw.

AUSTRALIA

Zamieszkuje ją ponad 6 milionów ludności. Obszar jej wynosi 7,703 tysięcy klm kw. Australia jest najbogatszym w owce krajem na ziemi i eksportuje ogromne ilości wełny. Poza tym posiada węgiel kamienny, srebro, ołów, miedź, cynę itp. surowce. Podczas wojny światowej Australia wysłała na europejski teatr wojny 300,000 armię ochotniczą. Obecnie Australia tworzy armię ochotniczą i wysłała już, jak donosiły dzienniki francuskie, 73 tysiące żołnierzy i transporty broni.

KANADA

posiada 9,364 tysiące mieszkańców i 9,659 tys. klm kw. terytorium. W razie wojny w Kanadzie obowiązują służba wojskowa dla mężczyzn w wieku od 18 do 60 roku życia. W czasie pokoju posiada armię, składającą się z 35,000 żołnierzy i 500 oficerów. Poza tym istnieje ochotnicza milicja w sile 150 tys. żołnierzy i 13 tys. oficerów. Bogactwa naturalne Kanady są ogromne. Na wysokim poziomie stoi przemysł wojenny. Kanada posiada własną flotę wojenną.

NOWA ZELANDIA

(znajdująca się na połudn.-wsch. od Australii) posiada 1,437 tysięcy mieszkańców i 267 klm kw. Nowa Zelandia eksportuje wełnę, mięso, skóry, złoto, drzewo i len.

EGIPT.

(królestwo) ma 15,4 milionów mieszkańców i 1000 klm kw. Strategiczna rola Egiptu jest b. duża. Stoi na straży kanału Suezkiego.

IRAK

— królestwo, stanowiące angielski obszar mandatowy (półn.-wsch. Arabia i zachodn. Persia) — posiada przeszło 3 miliony ludności na 371 tys. klm kw. Irak ma b. duże znaczenie dla sprzymierzonych ze względu na ogromny eksport z tych terenów ropy naftowej.

UNIA POŁUDNIOWA

Ma ponad 1,3 milionów mieszkańców i 12,5 tys. klm kw. Do Unii należą Natal, Kraj Przylądkowy, Orania i Transwal. Jest to zlotodajny kraj Afryki. Produkcja roczna złota wynosi 335,1 ton, co stanowi 35,1% produkcji światowej.

Tak się przedstawiają nasi sprzymierzeńcy w liczbach ludności i terytorium. Potęga militarna ich jest proporcjonalnie wielka do tych liczb. Siły W. Brytanii i Francji, tkwiące korzeniami na wszystkich kontynentach świata, posiadające łącznie z Polską 660 milionów ludności (na 2,200 milionów globu) i przeszło 48 tys. klm kw. (na 150 mil. klm kw. ładu globu) — to znaczy trzecią część globu — zaczyna działać powoli ale będzie działała napewno niepowstrzymanie i skutecznie, aż do zniaczenia przeciwnika.

Niemcy posiadają 89 mil. ludności, z których Czesi, licząc ponad 6 milionów, zaczynają się burzyć wyraźnie, natomiast austriacy (6 mil.) ustosunkowują się negatywnie do ustroju hitlerowskiego. Terytorium III Rzeszy, całkowicie odcięte od świata przez potęgę morską państw sprzymierzonych, nie posiada w dostatecznej ilości surowców, potrzebnych do prowadzenia wojny, oraz produktów rolnych, potrzebnych do wyżywienia ludności. Hitler podjął beznadziejną walkę, która prędzej czy później skończy się jego klęską. (z).

Komitet Obrony w Nowogródku

Uformował się ostatecznie Wojewódzki Komitet Obywatelski Obrony w Nowogródku w następującym składzie: Prezes — p. wicewoj. Stefan Radoliński, wiceprezesi — prezes Okr. OZN Protasewicz oraz dvr. dr Adam Piasecki, prezes Okr. L. M. K., Kierownicy sekcji: propagandowej — prezes Protasewicz, opieki społecznej — dvr. Wilczyński, opieki nad żołnierzem — wojewodzina Zofia Sokółowska, opieki nad ewakuowanymi — prezes kpt. Majcher, obrony przeciwlotniczej ludności cywilnej — prok. Dietrich, sekcji finansowej — dvr. dr Piasecki, sekretarz — nac. Weiss.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Wilnie powiadomiła Komitet, że na wszystkich stacjach kolejowych na obszarze Dyrekcji utworzone zostały stacyjne komitety społeczne, które będą współpracowały z powiatowymi i lokalnymi obywatelskimi Komitetami Obrony Narodowej.

Worek monet jednogroszowych

Świadczą o ofiarności najbardziej

Zbiórka uliczna na pomoc wojsku, od była się w ubiegłą niedzielę i dała kwotę zł 4.267 gr 37 oraz 1 rb 50 kop. w monetach srebrnych i jedną złotą obrączkę, wręczone do rąk kwestiarzek.

O masowym udziale w zbiórce najszybszych i najbiedniejszych warstw ludności, świadczy najwymowniej fakt zebrania 1 worka monet groszowych, 1 worka monet pięciogroszowych, 1 worka monet dziesięciogroszowych na ogólną sumę 690 złotych.

Komitet wyraża podziękowanie wszystkim bezimiennym ofiarodawcom i p. Gorzuchowskiemu Ksaweremu, który ofiarował na rzecz akcji Komitetu zł 200.

Ten wynik zbiórki, to jeszcze jeden wzruszający dowód ofiarności społeczeństwa wileńskiego.

***

Wojewódzki Obywatelski Komitet Pomocy Wojsku powiadamia, że otworzył w Banku Gospodarstwa Krajowego rachunek bieżący Nr 850 i prosi o wpłacanie wszelkich ofiar gotówkowych na ten rachunek, albo w Sekretariacie Komitetu — Urząd Wojewódzki, ul. Magdaleny 2, pokój Nr 21, w godzinach od 9 do 13.

Wezwanie do robotników świata z Nowej Zelandii

Rząd Nowej Zelandii wydał odezwę do robotników całego świata, nie wyłączając Niemiec, nawołując ich do zwalczania przemocy i gwałtu, którego wyrazem jest reżim hitlerowski.

Znaczenie zmiany rządu w Poł. Afryce

Jak wiadomo w Południowej Afryce ukonstytuował się nowy rząd. Tekę premiera, ministra spraw zagranicznych i obrony otrzymał gen. Smuts, bohater wojny burskiej. Dotychczasowy premier Herzog przeszedł do opozycji.

Zmiana ta jest bezpośrednim skutkiem uchwały rządu Herzoga, ogłaszającej neutralność Poł. Afryki. Uchwala ta, która wywołała oburzenie społeczeństwa, została odrzucona przez parlament południowo-amerykański.

Parlament wypowiedział Niemcom wojnę.

Ratujmy kościoły nasze!

Barbarzyński nieprzyjaciel, bezbożny wróg wszystkiego co święte, obłądny wróg nie tylko wolności narodów i niepodległości Polski ale także religii katolickiej i wszelkiej religii, napiera na Ojczyznę naszą i bombarduje nie tylko bohaterkie wojska polskie, nie tylko bezbronną ludność lecz nawet kościoły. Aby nikt nie myślał, że bomby padają z aeroplanów na kościoły przez przypadek, że celowano z wysoka tylko w hudyńki wojskowe, że jedynie przez niezręczność wroga, pociski padają na nasze świątynie, — podajemy do wiadomości przynajmniej parę przykładów spośród wielu. **Klasztor Jasnogórski w Częstochowie był bombardowany**, choć stoi daleko od budynków wojskowych. **Cudowny obraz Najświętszej Panienki ocalał tylko dlatego, bo Ojcowie Paulini zważali na to, że w bezpiecznym i tajemnym miejscu.** W pobliżu Wilna, w Grodnie — wedle wiadomości jakie mamy — od najpoważniejszych świadków — bombardowce niemieckie, na oczach wszystkich, przed kilku dniami zatoczyły koło w powietrzu nad samym bezbronnym centrum miasta i zrzucały pociski bezpośrednio na wspaniałe kościoły po-jezuicki, jeden z najpiękniejszych w Polsce, a ponadto na położony naprzeciwko prastary kościół gotycki, założony jeszcze przez Wielkiego Księcia Witolda i na inne najcenniejsze zabytki budowane przez największych królów polskich. Bomby przebiły kopułę po-jezuickiej świątyni i uszkodziły jeden z jej boków. — Wróg był zmuszony uciekać, więc świątynia pomimo tych strat ocalała i stoi niezachwiana. Ale jest to dla nas groźna przestroga. Bombowce niemieckie czynią umyślnie za machy na domy Boże w Polsce. To samo może się zdarzyć w Wilnie. Nie wolno nam czekać bezradnie. Nie wolno nam brać przed Bogiem odpowiedzialności na nasze sumienia, że pozostawilibyśmy niedość nasze świątynie swemu losowi istnieją środki obronne. W państwie zachodniej Europy, we Francji i w Anglii, już w czasie poprzedniej wojny światowej wypróbowano najlepszy środek, który obecnie jest tam także bardzo szeroko stosowany. Mury zewnętrzne kościołów i najcenniejsze części wewnętrzne, otacza się jakby ścianą, zrobioną z worków z piaskiem układanym jedne na drugich. Musimy czynić na gwałt to samo. A że nie da się naraz wszystko dokonać, przeto trzeba wybrać najprzód do ochrony to, co najcenniejsze. Są to: 1) Kaplica świętego Królewicza Kazimierza, — Patrona naszego, przy katedrze wileńskiej, 2) kościół „Anny, perła architektury polskiej, 3) Wnętrze kościoła św. Piotra i Pawła ze swymi słynnymi rzeźbami, z figurami świętych męczenników i wojowników. Trzeba nam na gwałt gromadzić wielkie ilości worków z piaskiem i pieniądze na roboty ochronne. Trzeba nam ludzi, wielu ludzi, co na wezwanie staną bezinteresownie do roboty, aby worki piaskiem napełnić i budować z nich ochronne ściany pod kierunkiem fachowców. Już wypróbowano, że gdy bomby rozpryskując się uderzają w taką ścianę z piasku, tracą one swoją moc murów przebić nie mogą. Najważniejsze zaś są mury u podstaw, bo gdyby te były rozbitne, zawaliłoby się wszystko.

Wilnianie! — I Wy wszyscy bracia na sił na rozległej ziemi Wileńskiej i na wszystkich innych ziemiach, do których głos nasz dojdzie! Wiecie czemu są świątynie wileńskie dla Polski i nie tylko dla Polski. Nawet cudzoziemcy, znakomicie pisarze, piszą o nich z zachwytem, jako o gmachach wyjątkowego znaczenia i piękna. Są to najwspanialsze pomniki wiary i sztuki, oddanej na chwałę Boga, na chwałę Matki Zbawiciela i Świętych Pańskich. Zbudowanie ich i ozdobienie wymagało ongiś kosztów olbrzymich. Na ten szla-

chelny cel składały się wszystkie stany, od naszych królów i książąt do najszerzych warstw mieszczańskich i włościańskich. W razie wojen umiano te świątynie w dawnych wiekach ratować. Pokażmy, że nie jesteśmy gorsi od naszych wielkich i uświęconych religią przodków. Pamiętajmy, że wojna toczy się nie tylko o byt materialny. Pamiętajmy, że oczy całego globu ziemskiego zwrócone są na Polskę. Z podziwem patrząc na nasze wysiłki wojenne, — narody ufają nam, że umiemy ratować nie tylko życie fizyczne ale i najwyższe dobra cywilizacji, stworzone przez Polskę. O cywilizację: — całą chodzi w tej wojnie. Przyjaźń obcych narodów dla Polski zrodziła się z przekonania, iż wróg nasz to barbarzyńca, a my to naród, co tworzy i ochrania najwyższe dobra duchowe.

Należą do nich sławne nasze kościoły a te trzy główne są tak bezcenne, że sława ich sięga aż za morza. Ludzkość całego globu ziemskiego patrzy na nas. Czy mamy wystawić sobie świadectwo, że opuściliśmy domy Boże w potrzebie jak zły opiekun, co opuszcza sieroty? Ze wszystkich serc wierzących niech wyrwie się jeden okrzyk: Nie, nie, nigdy! Spieszymy do czynu. Pierwsza rzecz płótno na worki, płótno mocne, lina. Niech każdy znosi na razie do księdza proboszcza swej parafii tyle ile może, — conajmniej płótna długości jednego lub dwu metrów na 3 metry szerokości. Niech każdy spieszy

z datkiem pieniężnym. Blerzcie przykład z braci naszych, co byli na wygnaniu w Rosji podczas poprzedniej wojny światowej. Wtedy chodziło o ratowanie około dziesięciu tysięcy dzwonów kościelnych, ewakuowanych z Polski w głąb Rosji. Wygnani nasi odcięci frontem wojennym od ojczyzny, byli w biedzie. A przecież pośpieszyli na pomoc, zagrani przez kazania ś. p. księdza Zyskara co umarł z wyčerpania w pracy dla dobrej sprawy. Wygnani nasi, na widok tułania się po Rosji rozproszonych dzwonów pośpieszyli z taką ogromną pomocą pieniężną, że Komitet ratowniczy polski odnalazł, spisał i zabezpieczył dzwony: po całej Rosji i oto po zwycięskiej wojnie 1920 r. osiem tysięcy dzwonów dzięki temu wróciło do Polski. Tylko więc mała część zdołała za przepaścić nasi nieprzyjaciele.

Bierzmy przykład z tych wygnańców. Dawajmy grosz i płótno lina na ochronę świątyń naszych od bombardowców. W tej wojnie walczymy o Boga, o Religie, o wolną Polskę, a więc i o jej domy Boże. Bóg patrzy, Bóg wynagrodzi.

(—) Ks. Biskup Kaz. Michalkiewicz

Za Komitet ratowniczy:

Witold Kieszkowski, konserwator, inż. Jan Borowski, Jerzy Hoppen, docent USB, Antoni Maryanowski, Marian Morelowski, prof. USB, inż. Stefan Narębski, prof. USB, Ludomir Slendziński, dziekan Wydziału Szl. P., Jan Bulhak, Eugenia Masiejewska.

Wywiązujemy się z zobowiązań Front wewnętrzny daje wielkie oparcie dla walczącego żołnierza

OBYWATEL!

W czasie wojny koniecznym jest, aby poza frontem bojowym utrzymanie pozostało bezwarunkowo normalnym pokojowym biegiem życia. Od tego zależy w niemałej mierze losy wojny, która dziś zwłaszcza — więcej, niż dawniej — jest nie tylko walką zbrojną, lecz także i nie mniej ekonomiczną, wreszcie wojną nerwów.

Ziemia Wileńska jest poza frontami walk i życie na niej toczy się wino tak, jak w czasie pokoju. Nie wolno zaniedbywać żadnego ze swych zwykłych obowiązków, ani społecznych, ani zawodowych, ani też powstrzymać się od świadczeń podatkowych na rzecz Państwa i Samorządu, jak również od zobowiązań prywatnych.

Jest najzupełniej błędnym mni-

Teatr m. NA POHULANCE

Dzisiaj o godz. 6-ej wiecz.

„Szkarłatne róże”

Ceny popularne

manie, jakoby stan wojenny zwalniał od tych zobowiązań. Wojna nie osłabia, lecz wielokrotnie wzmacnia odpowiedzialność moralną za niespełnienie tych, czy jakichkolwiek innych obowiązków.

Trzeba pamiętać, że pieniądze po datkowe państwowe czy samorządowe idą przecież na zaspokojenie potrzeb, służących dobru wszystkich obywateli, więc i tych, którzy je wpłacają — a niewywiązanie ze zobowiązań prywatnych — nieetyczne z punktu widzenia najelementarnej rzetelności — w skutkach swych pomnożą nędzę, w czasie wojny stokroć niebezpieczniejszą, niż w dni pokoju.

Zywa się przeto wszystkich obywateli do jak najsumienniejszego i terminowego uiszczania wszelkich zobowiązań pieniężnych, prywatnych i społecznych, jest to bowiem niezbędny warunkiem utrzymania normalnej organizacji życia poza frontem bojowym i stworzenia takiego frontu wewnętrznego, który daje silne oparcie dla walczącego żołnierza.

Za Wojewódzki Obywatelski

Komitet Pomocy Wojsku

(—) Aleksander PRYSTOR

ESENCJA OCTOWA 80%

LATWOŚĆ PRZECHOWANIA, NIEGRANICZONA TRWAŁOŚĆ.
ZDROWA, CZYSTA, TANIA

ZAKŁ. CHEM. GRODZISK
RAK NA BUTELEKACH

Ogonki po cukier i co z tego wynika

Zapobiegliwość i przeczność jest cechą bezwzględnie dodatnią. Utało się nawet pomiędzy ludźmi uznawać za ideał tych cnót mrówkę.

Dobrze więc też robią gospoście, gdy przygotowują zawczasu towary, których w pewnym okresie może braknąć. Do sporządzania pewnych zapasów, wzywały nawet nasze gospodynie właściwe czynniki. Lecz w tym wszystkim, aby cecha dodatnia nie zmieniła się w głupotę, trzeba zachować jeden warunek: robić zakupy i zapasy rozsądnie. A więc kupować tyle, ile naprawdę potrzeba i to czego naprawdę później kupić by nie można. Otóż niektórzy wilnianie nie wykazali rozsądnego umiaru.

Przykładem były masowe ataki na sklepy spożywcze i kilkunasto metrowe ogonki.

Cóż się teraz okazuje? Blokady sklepów i banków były zupełnie zbędne. Wykazemy to na przykładzie.

Dzisiaj może najdotkliwiej daje się odczuwać brak cukru, soli, kasz.

Jak się przedstawia sprawa z cukrem W celu zbadania tego zagad-

nienia uzyskaliśmy dokładne informacje z Banku Cukrownictwa. Największą wymowę mają cyfry.

Wilno spożywało cukru w latach: 1936-37 — 5.794.900 kg; 1937-38 — 6.813.700 kg; 1938-39 — 6.626.300 kg (11 mies.); to znaczy, że przeciętne spożycie miesięczne cukru wynosiło w okresie ostatnich 11 miesięcy około 600 tysięcy kilogramów. Tu oczywiście zastrzec należy, że były okresy mniejszego spożycia lub większego np. w czasie świąt dorocznych, smażenie jagód na konfitury itp.

W dniu 23 sierpnia który był pierwszym dniem nerwowego gromadzenia zapasów przez wilnian, Bank Cukrownictwa posiadał na składzie za pas 3.800 tys. kg cukru, do dnia 2 września nadeszły dalsze transporty — łącznie 3.000 tys. kg.

Razem więc Bank Cukrownictwa posiadał 6.800 tys. kg. t. zn. zapas przekraczający miesięczną konsumpcję Wilna.

A tymczasem zapasy te rozchwyta li ci, co poddali się nastrojom paniki i już po dwóch tygodniach (od 23 sierpnia) sklepy nie sprzedawały wcale cukru i część wilnian wskutek nerwowości innych pije herbatę nieosłodzoną.

Przykład ten dowodzi jasno jak niepożądane skutki spowodować może panika i nierozsądne gromadzenie zapasów, niczym zresztą nieusadzone, gdyż mimo ograniczenia przez koleją ruchu towarowego, transporty cukru nadchodzą (w dniu 2 września na deszły dwa wagony).

Jaskrawym przykładem zachłannego, panicznego robienia zapasów jest pewna cukiernia wileńska, która zakupiła cukru w ilości przekraczającej na pięć miesięcy przy normalnej frekwencji konsumentów. Ponieważ frekwencja spadła zapas wystarczy na 6—7 miesięcy.

B. W

Posterunki przeciwpożarowe

Ilość posterunków przeciwpożarowych w poszczególnych domach mieszkalnych (sacowystarocalnych lub blokowych) jest różna i zależy od wielkości domu oraz jego budowy.

W zasadzie, na każdy zamknięty strych powinien być przydzielony co najmniej jeden posterunek przeciwpożarowy. W wypadkach, gdy poddasze jest rozległe i posiada liczne korytarze, wnęki i skomplikowaną budowę (ma to często miejsce przy strychach dużych domów), ilość posterunków przeciwpożarowych musi być odpowiednio zwiększona, od ilości gwarantującej możliwość obszerowania całego strychu.

Posterunki przeciwpożarowe muszą zasa-

dniczo znajdować się w każdym domu mieszkalnym.

W osiedlach o dzielnicach willowych lub w wypadkach, gdy zorganizowanie posterunków przeciwpożarowych przez pojedynczy dom nie będzie możliwe, obronę przeciwpożarową organizuje się wspólnie przez kilka lub kilkanaście domów. W tych wypadkach wskazane jest tworzenie tzw. posterunków przeciwpożarowych ruchomych o składzie odpowiednio zwiększonym. Zadaniem tych posterunków jest bieżące w razie zaradku pożarów, powstałych w rejonie tych kilku, czy kilkunastu domów. W każdym natomiast domu pozostawiony jest tylko obserwator, który w razie potrzeby wezwie pomocy.

Kto i jak zarządza alarmem pożarowym

W wypadku, gdy pożar nie może być zlikwidowany we własnym zakresie lub przy pomocy organów przybyłych z zewnątrz i niebezpieczeństwo pożarowe zagraża mieszkańcom (bloku domów), należy zarządzić alarm pożarowy. Alarm ten ma na celu zawiadomienie ludności o groźącym jej niebezpieczeństwie pożarowym i konieczności opuszczenia (ewakuacji) zagrożonych pomieszczeń lub nawet domu.

Alarm pożarowy zarządza komendant opł. domu (blok domów).

1) w formie cichej (gońcy), jeśli niebezpieczeństwo pożarowe i konieczność ewaku-

cji dotyczy mieszkańców tylko pewnej części domu (bloku),

2) w formie ustalonych sygnałów (dzwonki pożarowe ręczne lub uderzenie w kawałek sztaby żelaznej), jeśli niebezpieczeństwo to i konieczność ewakuacji dotyczy mieszkańców całego domu (bloku).

Alarmowe miejsce zbiórki personelu każdego posterunku przeciwpożarowego powinno być tak wybrane, aby miejsce to mogło stanowić podstawę (punkt wyjściowy) do gaszenia pożarów, powstałych od bomb zapalających w rejonie działania, przydzielonym danemu posterunkowi.

Jeśli chodzi o strychy, to miejsca te powinny być wybierane w taki sposób, aby personel posterunku przeciwpożarowego mógł mieć pod obserwacją cały, wyznaczony mu teren działania oraz aby miał zabezpieczony odwrót w razie niebezpieczeństwa.

W LITWIE ogłoszenia na prenumeratę „Kurj. Wileńskiego” przyjmują: F-ma „SPAUDA” — Kaunas, Maironio 5-a; Księgarnia „STELLA” — Kaunas. Prenumerata miesięczna 5 litów

Do nauczycieli!

Rok szkolny 1939/40 rozpoczynamy w chwili narzuconej nam wojny przez odwiecznego wroga Polski.

Nasza bohaterka Armia zмага się dzielnie z nieprzyjacielem na polach bitew.

Wielu z naszych Kolegów walczy już na froncie.

Ci którzy pozostali przy warsztatach pracy powinni wyżyć wszelkie siły, aby przyczynić się do zwycięstwa Armii. Musimy zapomnieć o swych osobistych sprawach i oddać się w całości służbie Ojczyźnie. Pamiętajmy o tym, że w Armii i służbie pomocniczej na każdym miejscu i w każdej godzinie jesteśmy żołnierzami Rzeczypospolitej.

W tym celu należy:

1. Wziąć jaknajszerszy udział w miejscowych Obywatelskich Komitetach Pomocy Wojsku.

2. Zwalczać wszelkie objawy propagandy i dywersji, korzystając ze wskazówek władz i radia. Uświadamiać miej-

scową ludność i swa środowiska przez częste pogadanki i inne formy oddziaływania. Współdziałać w zorganizowaniu obrony przeciwlotniczej. Należy rozłożyć szczególną opieką rodziny rezerwistów powołanych do wojska.

3. W szkole należy pracować z największym wysiłkiem i poświęceniem, aby w miarę możliwości nauka najmniej ucierpiała.

Zawsze i wszędzie pamiętać musimy, że wojna to dla nas znaczy niepowstrzymany pochód poprzez wszelkie przeszkody, poprzez wszelkie ofiary — do zwycięstwa.

NIECH ŻYJE ZWYCIĘSKA ARMIA POLSKA!

Zarząd Okręgu ZNP w Wilnie.

Nie dawaj posłuchu plotkarzom i panikarzom!

Wszystkie druki i podziękunki potrzebne do założenia i prowadzenia Spółdzielni Spożywców dostarcza

„Spółem” Związek Spółdzielni Wilno, Żurawka Rossa 3

Tel. 56 i 65

Nabożeństwo za poległych żołnierzy polskich w Westerplatte

Bohaterska obrona Westerplatte przez garstkę żołnierzy polskich przed dzie do historii.

Wczoraj za dusze poległych bohaterów polskich o godz. 8 min. 30 rano w kościele św. Kazimierza odbyło się nabożeństwo żałobne. Świątynie wypełniły po brzegi tłumy wiernych. Nabożeństwo żałobne odprawił ks.

rektor Zakonu O. O. Jezuitów Władysław Wantochowski.

Składając hołd pamięci poległych bohaterów, ks. O. Wantochowski wyraził nadzieję, że za przyczyną św. Andrzeja Boboli okryty chwałą oręż polski odniesie ostateczne i decydujące zwycięstwo.

Codziennie nabożeństwo w kościele św. Kazimierza aż do zwycięstwa

Dziś w niedzielę o godz. 17 w kościele św. Kazimierza odprawiona zostanie nowenna ku czci św. Andrzeja Boboli — Patrona Polski. Po nabożeństwie dookoła kościoła wyruszy procesja ze szczątkami świętego.

Nowenna taka w kościele św. Kazimierza odprawiona będzie od dziś codziennie.

zawsze o godz. 5 wieczorem. Nabożeństwo i nowenna wraz z procesją ma na celu wywołanie za wstawiennictwem św. Andrzeja Boboli zwycięstwa orężowi polskiemu.

Nabożeństwo odbywać się będzie codziennie aż do zwycięstwa Polski nad Niemcami.

Wezwanie

Wzywam wszystkich p. p. oficerów, podchorążych i podoficerów którzy zarejestrowali się do oddziału wyszkoleniowego organizowanego przez Komendę Podokręgu Związku Strzeleckiego Wilno — w lokalach Wielka 63 m. 2 i Młynowa 2 m. 40, oraz wszystkich oficerów służby czynnej Związku Strzeleckiego obecnych w Wilnie do stawiania się w lokalu Komendy Podokręgu Związku Strzeleckiego Wilno przy ul. Wielkiej 63—2 dnia 10 września 1939 r. o godz. 16. Stawienie obowiązkowe.

Obywatele!

W dzisiejszej chwili każdy zdolny do noszenia broni męczyzna powinien być wyszkolony wojskowo.

W tym celu Związek Strzelecki Podokręgu Z. S. organizuje oddział wyszkoleniowy w zadaniem którego będzie zapoznać wszystkich męczyzn w wieku od 17—30 lat z podstawowymi wiadomościami żołnierskimi.

Zapisy przyjmowane są codziennie w lokalu Komendy Podokręgu Związku Strzeleckiego Wilno, ul. Wielka 63 m. 2 od godziny 8 do 19.

Poza niniejszą akcją nie powinien się znaleźć żaden Polek chwilowo nie objęty służbą wojskową.

Komendant Podokręgu
kpt. Józef PITTNER
Okręgowy Z. S.

Ceny muszą pozostać na dotychczasowym poziomie

Władze administracyjne przedsięwzięły ostrą walkę z przejawami jakiegokolwiek bądź wykrecoń przeciwko istniejącym przepisom.

Na szczęście ogół ludności wykazuje pełne zrozumienie powagi przeżywanej chwili. Jeżeli zdarzają się wypadki, nieuzasadnionego podnoszenia cen lub sprzedaży alkoholu w czasie zakazany — to są to wypadki sporadyczne. Tym niemniej przeciwko takim wypadkom władze administracyjne stosują z miejsca najzupełniej słusze ostre represje. Ostatnio osadzono

w więzieniu, a niezależnie od tego ukara no grzywną następujące osoby: za podnoszenie cen na artykuły pierwszej potrzeby: Leonarda OLSZEWSKIEGO i Schola stykę TOMKIEWICZÓWNE; za sprzedaż wódki w czasie zakazany — Hannę FREN i Józefa JODZIEWICZA.

Poza tym za opilstwo i awantury zostały osadzeni w więzieniu i ukarani grzywną pieniężną: Abram SYMILEWICZ, Wincenty DUBOWSKI, Aleksander AUDZIANAITIS i Władysław SZERESZEWSKI.

Płatne szycie bielizny dla wojska

Rodzina Rezerwistów wzywa wszystkie członkinie oraz członków Zw. Rezerwistów, którzy posiadają własne maszyny do szycia, ażeby się natychmiast zgłosili pod adresem: 5-10 Jańska 8m. 2 celem szycia mundurów i bielizny dla wojska. Praca jest płatna.

mu, chciałby pomóc doli żołnierza, — aby zgłaszały do sekretariatu Mickiewicza 1—16 od godz. 13—15 swą gotowość do szycia bielizny. Szyć trzeba na maszynie.

*Plotka bronią dywersantów i szpiegów.
Walcz z plotką!*

Właściciel rozrachunku (nazwa wydawnictwa) „KURJER WILEŃSKI”		Nr rozrachunku 1
Na zł. _____ gr _____		
Wpłacający: (nazwisko) _____ (imię) _____		
Poczta: miejscowość _____ ulica _____ numer domu _____ numer mieszkania _____		
Dziękuję za wpłatę		

Odezwa do mieszkańców Wilna i województwa wileńskiego

Wojewódzki Komitet Pomocy Wojsku w Wilnie gorąco wzywa wszystkich mieszkańców, a zwłaszcza wszelkie organizacje kobiece, do natychmiastowego składowania w darze wszelkich nowych i starych materiałów przydatnych na opatrunki, jak lina i bawełniane prześcieradła, ręczniki, obrusy, serwety, bieliznę, szmaty, flanelę itp.

Materiał zebrany będzie odpowiednio przerobiony, sterylizowany na gotowe opatrunki i dostarczony do miejsc zapotrzebowania.

Pożądane aby wymienione materiały były czyste.

Składać je można w następujących punktach miasta codziennie od godz. 9 do 14.

1. Ulica Zakretowa 23, Zakład Zoologii USB.
2. Ulica Wielka 24.
3. Ulica Połocka 6, Punkt Ratowniczy.
4. Ulica Mickiewicza 38, Gimnazjum im. Orzeszkowej.

Poza Wilnem, na terenie województwa wileńskiego, zebrane materiały należy kierować do powiatowych Sekcji Zdrowia.

Poza tym od dnia 9 bm. osoby upoważnione przez Sekcję Zdrowia Wojewódzkiego Komitetu Obywatelskiego Pomocy Wojsku, posiadające odpowiednie zaświadczenia i kwitariusze z pieczęcią Komitetu, będą dokonywały zbiórki w mieście, chodząc po domach.

Bądźmy ofiarni!

Niech każdy da tyle ile może!

Zdobycie środków opatrunkowych — to prawdziwie realna pomoc naszym synom, ojcom, mężom i barciom.

Obywatelskiej Pomocy Wojsku Wojewódzki Komitet w Wilnie.

W sprawie szczegółowych informacji dotyczących współpracy należy się zwracać do p. Marii Prüflerowej w Sekretariacie Sekcji Zdrowia Wojew. Kom. Obyw. Pom. Wojsku przy ul. Dąbrowskiego 10, tel. 16-85, codziennie od 10 do 14.

* * *

Już dziś rozpoczęła się zbiórka materiałów opatrunkowych. Zawsze przygotujcie dary, aby nie opóźniać akcji.

Punkt Informacyjny na Dworcu Kolejowym

8 września br. na Dworcu Kolejowym w Wilnie przez Sekcję Opieki Społecznej Miejskiego Komitetu Pomocy Wojsku do swych przedstawicieli na teren miasta dla przebywających z miejscowości objętych działaniami wojennymi — ze stałym dyżurem na dworcu osobowym.

Odczyty

Sekcja propagandowo-oświatowa Wileńskiego Komitetu Obywatelskiego Pomocy Wojsku postanowiła zorganizować na terenie naszego miasta szereg odczytów dla inteligencji, omawiających aktualne zagadnienia chwili oraz odczyty popularne, które odbywać się będą w lokalach publicznych. W czasie odczytów popularnych nadawana będzie żywa gazetka informująca zebranych o sprawach bieżących.

Odczyty dla inteligencji odbywać się będą w sali Kuratorium Szkolnego przy ul. Wolana 10. Akcja odczytowa rozpocznie się w przyszłym tygodniu. Wezmą w niej udział tutejsze siły profesorskie i nauczycielskie oraz fachowe z poszczególnych dziedzin.

Kontrola mieszkań w mieście

Miejski Obywatelski Komitet Pomocy Wojsku w najbliższym czasie wydeleguje swych przedstawicieli na teren miasta dla sprawdzania czy są wolne mieszkania względnie pokoje.

Delegaci Komitetu będą zaopatrzeni w specjalne zaświadczenia.

Wykaz ofiar

złożonych w sekcjach Pomocy Oddziałom Wojskowym w dn. 9 września 1939 r.

Ks. Kan. Jan Krolewicz zł 100; Helena Kirszbbaum a 20 zł miesięcznie; Felicja Wasilczyk zł 20; Ksiądz N. N. zł 9,24; Firma L. Piłhał i S-ka zł 200; Gustaw Arndt zł 50; H. T. zł 20; Tow. Przyjac. Zyd. Inst. Naukow. zł 50; Felicjan Juszkiewicz zł 25; Komendant Bloku Nr 434 zebr od mieszkańców w rej. bloku zł 32; Dąb-Biernacka zł 120; Trabino wicz J. zł 1,40; K. Mahnowski zł 1,40; Elżbieta Dawidowska zł 2; Aleksander Samoluk zł 50; Aplikant Piotr Grzybowski zł 10; Alfred Kulwiński zł 5; Kongregacja III Zakonu zł 30; Ks. Władysław Dudziak z Holzman zł 10.

Jakub Eydziatowicz składa na T-wo Przyjaciół Biblioteki im. Wróblewskich — 60 zł.

Punkty meldunkowe

Dla II, IV i VI Komisariatów Policji Państw.

Zarząd Miejski w Wilnie podaje do wiadomości, że z dniem 11 września br. zostaną uruchomione punkty meldunkowe Oddziału Ewidencji Ludności dla meldowania i wymeldowania ludności na terenie II, IV i VI Komisariatów Policji Państwowej.

Meldunki i wymeldunki będą przyjmowane:

- 1) przy ul. Szkaplernej Nr 25 (dawny lokal Szkoły Powszechnej) dla ludności z terenu II Komisariatu Pol. Państw. (za torem kolejowym).
- 2) przy ul. Kalwaryjskiej Nr 73 (Szkoła Powszechna Nr 27) dla ludności z terenu IV Komisariatu Pol. Państw.,
- 3) przy ul. Zarzecznicy Nr 5 (Szkoła Powszechna Nr 11) dla ludności z terenu VI Komisariatu Pol. Państw.

Meldunki ludności z terenu I, III, VI, VII Komisariatów Policji Państwowej będą nadal przyjmowane przy ul. Dominikańskiej 2 (Zarząd Miejski).

Godziny przyjęć od 8 do 13.

Długi w B. G. K.

można spłacać asygnatami

Państwowy Bank Rolny Oddział w Wilnie komunikuje, iż na spłatę wszelkich kredytów zaciągniętych w Banku Rolnym Oddział w Wilnie będzie przyjmować bezpośrednio od rolników spłaty asygnatami skarbowymi.

MARY RICHMOND

MIŁOŚĆ I PODEJRZENIE

Przekład autoryzowany z angielskiego W. M.

Streszczenie początku.

(Ciąg dalszy)

Przeprowadzając śledztwo w sprawie zamordowanej Lilian Crane i porwania jej córki, Hardinge w zgodzie z wytycznymi szefa sztabu, że z szafką nieuchwytliwych zbrodniarzy współdziała jego narzeczoną, Elżbietę Crane. Połączenie jej z Elżbietą Crane miało dostateczne dowody; jednakże w zbrodniach, chcąc nie chcąc, zdobył informacje o pozostałych współzbrodniarzach. Wobec oporu Elżbiety aresztował ją na podstawie sfałszowanego rozkazu aresztowania, aby ją zmusić do zeznań. Jednakże w drodze do Aucland Elżbieta udało się wykazać podstępem Hardinge'owi rewolwer i próbować ucieczki z aresztu.

— Tak. Wygląda na to, że udało mi się zwać spod opieki tego twojego agenta! Byłem dziś rano w Te Aroha i miałem sposobność zwiedzić jego domek. Drzwi nie były zamknięte, spodziewałem się więc każdej chwili jego powrotu, ale miałem tyle czelności, że dokonałem małej rewizji.

— Czy znalazłeś coś ciekawego?

— Tak. Paczuszkę dobrze opakowaną w szufladzie biurka. Było to pudełko od cygar, pełne monet, niewielkich australijskich półkoronówek.

— A! — Sullivan ssał przez chwilę cybuszek fajki, wreszcie zapytał: — Prawdziwe?

— Tak mi się zdaje. Nie znam się zresztą na tym, a przy tym nie miałem czasu im się przyjrzeć: oczykiwałem lada chwila powrotu gospodarza. Gdyby jednak były fałszywe, Hallam nie pozostawiłby ich tak, w biurku, pod zwykłym zamknięciem! Przecież wiedział, że jest pod obserwacją. Świadczy o tym fakt jego zniknięcia, no, a mógł się spodziewać, że po jego ucieczce dom będzie zrewidowany!

— Hm. Masz rację, Piotrze. Ale wiesz przecież, że w ciągu ostatnich miesięcy Australia została zalana fałszywymi monetami. Centrala policji w stolicy przypuszcza, że pochodzą one z Ameryki, ale nie jest wykluczone, że macza w tym ręce Hallam.

Hardinge potrząsnął głową.

— W każdym razie nie Hallam — ktoś inny. Podejrzewam, że te monety umyślnie mu podrzucono do biurka. Trzeba pamiętać, że Hallam jest przede wszystkim gangsterem, a nie mogę go sobie wyobrazić jako fałszerza monet.

— Tak, może masz rację. Miejmy nadzieję, że wkrótce go znajdziemy, a wtedy będzie musiał nam wytłumaczyć, co znaczy obecność tych monet w jego szufladzie.

XXV.

POD LABORATORIUM.

Nadeszła północna godzina czwartkowa i Hardinge oczekiwał na umówionym miejscu na brzegu „Diabelskiej Patelni”. Samochód pozostawił na uboczu. Na szczęście księżyc świecił, więc łatwiej było iść po nierównym gruncie, ale musiał być bardzo ostrożny. Ludzie nie znający tych stron nie mogli pozwolić sobie na zbliżanie się do gejerów bez przewodnika, w przeciwnym razie ryzykowali bardzo poważnie.

Przy niewyraźnym świetle księżyca „Diabelska Patelnia” robiła silne wrażenie. Hardinge podchodził przysłądając się uważnie nieamowitemu otoczeniu. Olbrzymi dół, wyrwany przez wulkaniczne wybuchy, napełniało kipiące błoto. Słychać było wyraźne bulgotanie i syk gotującej się masy. Małe bańki wypryskiwały na powierzchnię błota i pękały, a wstrętne masa o dziwnym odorze wzdymała się i opadała, jak ohydny potwór uwijający w zdradzieckim dole. Hardinge nie mógł opanować dreszczu zgrozy, gdy zajął w głąb. Łatwo było sobie wyobrazić, jak zginęli owi nieszczęśliwi turyści. Zbyt blisko odważyli się podejść, i, gdy błoto wybuchło nagłą wielką fontanną, nie zdążyli odskoknąć i zostali porwani. Tak, niestety tu było o wyzadek! Hardinge zastanawiał się, czy nie popełnił kardynalnego błędu, przychodząc na to miejsce. Może Jimmy miał rację, twierdząc, że wrogowie mieli

zamiar pchnąć go do tego wrzącego kotła? Wiedział, że przesięgnął najbardziej ryzykowną wyprawę w swym awanturzystycznym życiu. Ale nie czas było cofać się. Wbił sobie w głowę, że tutaj znajdzie nie przewodnika, która zawiedzie go do Elżbiety. Nie mógł nie robić, dopóki nie przekonał się, co się z nią działo. Ona była głównym celem jego dążeń i wyrwaniu jej z rąk zbrojów postanowił poświęcić wszystkie swe siły. Odnalazł już Fleurette Crane, wykonał więc to, do czego się zobowiązał; można było ją zabrać, jak tylko zdrowie na to pozwoli. Doktor Miller nie zdołałby przewieźć jej gdzie indziej, gdyż dom był pod stałą obserwacją. Co do wykrycia mordercy Lilian Crane i oddania go w ręce katedy, Hardinge postanowił zrezygnować z tego, jeżeliby alsze poszukiwania tego człowieka miały grozić Elżbiecie pozostawianiem nadal w rękach opryszków. Uważał, że dobro żyjących powinno być na pierwszym miejscu przed porachunkami w imieniu zmarłych.

Mruknął niecierpliwie, podnosząc zegarek do oczu: dziesięć po dwunastej! Ktokolwiek miał się z nim spotkać, pozwalał sobie na spóźnienie! A może nikt nie przyjdzie? Może całe to spotkanie było sztuczką, mającą na celu przytrzymanie go tutaj, podczas gdy gdzie indziej, w Charleote, działy się rzeczy, których Hardinge byłby niewygodnym świadkiem? Zaczynał myśleć, że rzeczywiście było to celem wrogów, chociaż nie mógł zgadnąć, o co im chodziło. Dziesięć minut upłynęło, a on wciąż czekał, wyciągając słuch, czy nie posłyszysz kroków. Ale nikt nie przychodził i wreszcie Hardinge osadził, że został wyprowadzony w pole. Dłużej czekać nie miał zamiaru. Postanowił jechać natychmiast do Rotorua, a potem wprost do Charleote. Jeżeli się pośpieszy, może zdąży jeszcze przyłapać tych ptaszków na jakimś nowym lotroście.

(D. c. n.).

Miejsce do pisemnych wstawek, dotychczasowych tytułów, wpłaty oraz otrzymanych do kwoty wpłaty się odnosi. Korespondencja, zawierająca treści inna, podlega opłacie przez nadawcę nakładem pocztowym w wysokości 10 gr.

"KURJER WILEŃSKI"
Tytuł czasopisma

Okres prenumeraty

Adres odbiorcy czasopisma

Wpisal

sprawił

Nr listy rozrachunkowej

Drzew nadawania

Wyjątkowy film dla wszystkich

TRZECH MUSZKIETERÓW

Nadprogram: Wielkie dni sierpniowe oraz piękna kolorówka

Kino Reprezentacyjne **CASINO** Dzisiaj, Wzruszający film

Szaleństwa młodości

W rolach głównych: Joan Bennett i Henry Fonda. Nadprogram: AKTUALNOSCI

MARS Dzisiaj premiera: Wstrząsający w swym realizmie film p. t.

Ludzie z zaułka

Role główne: Jean Gabin, Włodzimierz Sokół i Suzy Prim. Początek o g. 2-jej

Chrześcijańskie kino „**SWIATOWID**” Mickiewicza 9

Dzisiaj otwarcie sezonu rewelacyjnym filmem polskim

„STRACHY”

Wg nagrodzonej powieści M. Ukniewskiej. — W roli gł. nowo-odkryta gwiazda Hanka Karwowska. W pozostałych rolach Cwiklińska, Andrzejewska, Bodo, Węgrzyn i Inni. Początki seansów o godz. 2, 4, 6, 8 i 10. — W święta od 2-jej

KINO Dzisiaj. Najpiękniejsza aktorka świata

Rodziny Kolejowej: **Kay Francis** w arcyfilmie

ZNICZ „Sama przez życie”

Wiwulskiego 2 Nadprogram: DODATKI. Początek o godz. 6, w niedziele o 4-e

OGNISKO | **Kapitan Mollenard**

Dramat ludzi morza p. t.

W rolach głównych: Harry Baur i Albert Prejean

Pocz. seans. o g. 6, a w ułecz. i święta o 4 Nadprogram UROZMAICONE DODATKI

Nauka i Wychowanie

KURS PISANIA NA MASZYNACH Wilno, ul. Wileńska 32. Zapisy trwają.

KURSY KOSMETYCZNE dra Zamenhofs met. Klytia rozpoczynają we wrześniu nowy semestr. Dyplom daje prawo otwarcia gabinetu. Zapisy, Warszawa, Senatorska 36.

UDZIELAM lekcji w zakresie gimnazjum państwowego. Wiadomość w Redakcji „Kurjera Wileńskiego” dla „Rutynisty”.

Kupno i sprzedaż

SAMOGHÓD osobowy FIAT 514 do sprzedania. Wiadomość tel. 24-35.

WYPRZEDAŻ. Z powodu regulacji ulicy Derewnickiej przez Zarząd Miejski a także uszczuplenia mego gospodarstwa ogrodniczego przy ulicy Derewnickiej Nr 54, ogłaszam wyprzedaż roślin rozmaitych: byliay, krzewy ozdobne, kłącze piwonii, liże biały, cebulki tulipanów, tujy, bukszpany mahonia i dużo innych i t.d. z rabatem 25 proc. od cen normalnych. Gintowt-D. Jewaltowski

SKLEP odstąpię z powodu wyjazdu. Adres w Administracji „Kurjera Wileńskiego”.

RÓŻNE

KOSMETYCZNE kursy dra H. Łomżyńskiego, Warszawa, Plac 3 Krzyży 11 m. 4. tel. 908-35, uprawniają do otwarcia samodzielnego gabinetu kosmetycznego. Początek nowego 4 miesięcznego kursu 20 września.

ZGUBIONY dowód osobisty wydany przez Zarząd Miejski m. Wilna na imię Tymoteusza Goldberga — uprasza się o zwrot za wynagrodzeniem, ul. Wileńska 52, telefon 4-60.

DWIE ROSJANKI w średnim wieku pragnące poznać dwóch samotnych, kulturalnych panów lat 60—65, jedna chciałaby pielęgnować chorego, druga zaś błaga dobrego człowieka o pomoc lub zaopiekowanie się nią. Adres: „Kurjer Wileński” okaz. dowodu Nr 452544.

JAZDA MOTOCYKLEM. Nauka, wynajem, obsługa, garażowanie. Wileńska Nr 8 w podwórku, na prostoprawie.

SOK Świętojańskiego Ziela — Mgr Edwarda Gobleca — stosuje się przy cierpieniach wątroby, żółdka, kiszki i nerek Skład Główny, Warszawa, Miodowa 14.

LEKARZE

DOKTOR G. Wolfson

Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe Wileńska 7, tel. 10.67. Przyjmuje Godziny przyjęć: 10—12 i 6—8.

AKUSZERKI

AKUSZERKA Maria Laknerowa

przyjmuje od godz. 9 rano do godz. 7 wiecz. — ul. Jakuba Jasińskiego 1a—3 róg ul. 3-go Maja obok Sądu.

Nowootwarta Konfektaria Dziecinna HELENY ZABORSKIEJ

poleca przepisowe mundurki szkolne, dzieciece fartuszki i berety. Wszystko dla dzieci. — Wilno, Wileńska 10—12

Nieświeskie

CHRZESCIAJANSKI BANK LUDOWY w Nieświeżu jest najstarszą instytucją kredytową na terenie Województwa Nowogródzkiego. Przyjmuje wkłady na oprocentowaniu. Wydaje członkom pożyczki.

Powiatowa Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa z odpow. udziałami w Nieświeżu, tel. 59. działy: w Klecku i Snowie. Zakupuje wszelkie ziemiopłody — trzodę chlewną — bydło. Sprzedaje: maszyny i narzędzia rolnicze — nawozy sztuczne — artykuły — budowlane.

Komunalna Kasa Oszczędności pow. nieświeskiego w Nieświeżu, przyjmuje wkłady od 1 złotego.

Jan Gledroy-Juraha — „Warszawianka”. Nieśwież, ul. Wileńska 34. Sprzedaje owoców południowych i delikatności.

Stolpeckie

KOMUNALNA KASA OSZCZEDNOSCI pow. stolpeckiego w Stolpcach (ul. Piłsudskiego 8) istnieje od roku 1927. Wkłady oszczędnościowe wynoszą ponad 300 tys. zł. K. K. O. przyjmuje wkłady od 1 złotego.

Popierajcie Przemysł Krajowy!

KRONIKA

WRZESIEŃ 10 Niedziela

Dzisiaj: Sergiusza P. W.
Jutro: Imienią N. M. P.

Wschód słońca — g. 4 m. 42
Zachód słońca — g. 5 m. 51

opuszczenia Zakładu Meteorologii USR w Wilnie z dn. 9.IX. 1939 r.

Ciśnienie 763
Temperatura średnia + 19
Temperatura najwyższa + 26
Temperatura najniższa + 11
Opad —
Wiatr: południowy
Tendencja: spadek
Uwagi: chmurno, mgielka

WILEŃSKA DYŻURY APTEK.

Dzisiaj w nocy dyżurują następujące apteki: Nałęczka (Jagiellońska 1); S-ów Augustowskiego (Kijowska 2); Romeckiego i Zelańca (Wileńska 8); Frumkinów (Niemiecka 23); Roszkowskiego (Kalwaryjska 31).

Ponadto stale dyżurują apteki: Paka (Antokolska 42); Szaniyra (Legionów 10) i Zajęczkowskiego (Witoldowa 22).

SPRAWY SZKOLNE

— **Liceum Handlowe i Administracyjne** kroju. Kandydaci w wieku lat 14—17 z w Wilnie przyjmuje dalsze zapisy do klasy I równoległej. Egzamin wstępny w poniedziałek 11 września rb.

— **Kursy Koedukacyjne Zawodowe Stenografii im. Komisji Edukacji Narodowej** w Wilnie, Wielka 47 (lokal Gimnazjum „Edukacja”) przymuje wpisy na r. 1939/40. Kurs trwa 10 miesięcy szkolnych. Studenci (czki) korzystają ze zniżek kolejowych i Kancelaria czynna codziennie od 10—13 i 16—19.

— **Kursy Koedukacyjne Doksztalające „Edukacja”,** dawniej im. Komisji Edukacji Narodowej, Wilno, Wielka 47 przyjmuje wpisy na rok szkolny 1939/40 do wszystkich klas Gimnazjum nowego ustroju. Kancelaria czynna od 10—13 i od 17-19, tel. 28-76.

— **Prywatna Szkoła Powszechna stopnia III (z prawami) i przedszkole „Promień”** — Wiwulskiego 4 przyjmuje zapisy na rok szkolny 1939/49. Wysoki poziom naukowy i wychowawczy. Opłaty przystępne. Bezpłatne komplety francuskiego i niemieckiego. Kancelaria czynna codziennie w godz. 10—12.

— **Męskie Gimnazjum Kupieckie** w Wilnie zawiadamia, że rok szkolny rozpocznie się w poniedziałek 11 września o godzinie 8.30 rano.

— **Dyrekcja Gimnazjum, Liceum i Szkoły Powszechniej Zgromadzenia Słóstr Najsw. Rodziny** z Nazaretu w Wilnie, ul. Sierakowskiego Nr 13, zawiadamia, że początek roku szkolnego rozpocznie się w dniu 11-go września, nabożeństwo o godz. 9 rano.

— **Kierownictwo Kursów Doksztalających „Edukacja”,** Wilno, wielka 47, tel. 28-76 podaje niniejszym do wiadomości, iż zgodnie z zarządzeniem KOS. Nr 107 rok

szkolny rozpocznie się w dn. 11 września. Zbiórka słuchaczek i słuchaczy — 11 września o godz. 15. Imienne powiadomienia nie będą rozsyłane.

— **Dyrekcja Kursów Maturalnych Sekcji Szkolnictwa Średniego Z. N. P.** w Wilnie komunikuje, że wykłady rozpoczynają się dnia 14 września o godz. 17. Zapisy słuchaczy od dnia 9 września w godz. 17—18 w lokalu Gimn. Związku Osadników, Zawalna 21.

— **Prywatna Szkoła Powszechna A. Fessia** z polskim i hebrajskim jez. nauczania, Mała Pohulanka 11. Zapisy rozpoczynają się w poniedziałek 11 bm. o godz. 9. W tym samym lokalu udziela się jez. angielskiego.

— **Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Związku Osadników** w Wilnie przyjmuje za pisy przyjmuje sekretariat Gimnazjum ul. pisy do kl. I i II. Informacji udziela i Zawalna 21, tel. 11-08, w godz. 9—14 codziennie prócz niedziel i świąt.

— **Dyrekcja Gimnazjum i Liceum Handlowego im. Filomatów** w Wilnie zawiadamia, że rok szkolny rozpocznie się dnia 11 września nabożeństwo w kościele Sw. Katarzyny o godz. 9-ej.

— **Dyrekcja Liceum Gospodarczego Z. P. O. K. Bazylińska** 2—19 zawiadamia, że rok szkolny rozpocznie się dn. 11 września br. Nabożeństwo o godz. 9 rano. Zapisy do klasy I przyjmowane są od dnia 11 września br.

TEATR I MUZYKA

TEATR MIEJSKI NA POHULANCE.

— „Szkarłatne Róże” — na przedstawieniu wieczornym o godz. 18 (6 wiecz.).

— Dzisiaj, w niedzielę o godz. 18 po raz 25 świętna komedia współczesna Benediktiego „Szkarłatne róże” z udziałem pp Aleksandrowicza, Jaśkiewicza i Surzyńskiego. Dekoracje J. i K. Goluśów. Ceny popularne.

Prywatne Doksztalające KURSY „WIEDZA”

KRAKOW, UL. PIERACKIEGO 14 przyjmują wpisy na nowy rok szkolny 1939/40.

Kursy przygotowują na lekcjach zbiorowych w Krakowie, oraz w drodze korespondencji, za pomocą nowo opracowanych skryptów, programów i miesięcznych tematów:

- 1) do licealnego egzaminu dojrzałości wydziałów matem.-fiz. i humanist.,
- 2) do egzaminu dojrzałości gimn. starszego typu,
- 3) do egzaminu z 4-ch klas gimn. ogólnokształcącego now. ustr.,
- 4) do egzaminu z 4-ch klas gimnazjum Kupieckiego,
- 5) do egzaminu z 6-ciu klas gimn. starszego typu,
- 6) z zakresu I i II kl. gimn. ogólnokształcącego,
- 7) do egzaminu z 7-miu kl. szkoły powszechnej.

Wykładają wybitne siły fachowe.

Towarzystwo Kursów Technicznych w Wilnie

uruchamia od jesieni następujące kursy zawodowe: 1) Drogowe, 2) Melioracyjne Miernicze, 3) Koedukacyjne Techniczne - Kreslarskie, 4) Elektrotechniczne, 5) Radiotechniczne oraz stale prowadzi kursy samochodowe i motocyklowe. Informacji udziela sekretariat w poniedziałki, środy i piątki w godzinach 17—19, Wilno, Hofendernia 12, telefon 171.

HOTEL „ST. GEORGES” W WILNIE

Pierwszorzędny — Ceny przystępne
Telefony w pokojach

Każdy z książeczką KKO w Baranowiczach

Fezwąpienia jedną z najpopularniejszych instytucji na terenie pow. i miasta Baranowicz jest Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Baranowickiego.

K. K. O. przyjmuje wkłady na książeczki oszczędnościowe i rachunki czekowe.

Wkłady oszczędnościowe są zabezpieczone całym majątkiem i dochodami pow. Baranowickiego łącznie z miastami.

K. K. O. wypłaca wkłady oszczędnościowe terminowo i na każde żądanie bez względu na wysokość sumy. Dlatego też wkłady mają zaufanie do tej instytucji.

Wkłady i lokaty w K. K. O. pow. Baranowickiego przekroczyły obecnie sumę 600 tysięcy złotych. Przy tej okazji przypominamy czytelnikom, że termin konkursu pod hasłem: „Każdy z książeczką K. K. O.”, który przewiduje wiele cennych nagród został przedłużony. Każdy więc może wziąć jeszcze udział w konkursie.

O szczegółowe informacje należy się zwracać do K. K. O. w Baranowiczach przy ul. Wileńskiej 16.

Biorący udział w konkursie nie ponoszą żadnych kosztów.

Hotel EUROPEJSKI W WILNIE

Pierwszorzędny — Ceny przystępne
Telefony w pokojach. Winda osobowa

LOKALE

PRZYJMĘ na mieszkanie z całodziennym utrzymaniem ucznia lub uczennic. Opieka za pewnością. Ul. Mostowa 16 m. 3.

PRACA

EMERYT byłby zawiadowca stacji, poszukuje posady jako zarządzający domu, kasjera, oraz w przedsiębiorst. przemysłowo-handlow., spółdzielniach itp. posiadam kaucję. Adres w admin. dla B. S.

PRZYJMĘ pracę biurową. Zaulek \$-to Jerski Nr 3 m. 4

REDAKTORZY DZIAŁÓW: Władysław Abramowicz — sprawy kulturalne literackie i wiadomości z m. Lidy; Zbigniew Cieślak — kronika zamiejscowa; Włodzimierz Holubowicz — sprawozdania sądowe i reportaż „specjalnego wysłannika”; Witold Kiszka — wiad. gospodarcze i polityczne (depressowe i tele.); Eugenia Masiejewska-Kobylińska — dział p. t. „Ze świata kobiecego”; Kazimierz Leczycki — przegląd prasy; Józef Maślowski — recenzje teatralne; Anatol Mikuśko — felleton literacki, humor, sprawy kulturalne; Jarosław Nieciecki — sport; Helena Romer — recenzje książek; Eugeniusz Swianiewicz — kronika wileńska; Józef Świącicki — artykuły polityczne, społeczne i gospodarcze.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

Konto P.K.O. 700.312. Konto rozrach. 1, Wilno 1
Centrala. Wilno, ul. Biskupa Banderskiego 4
Redakcja: tel. 79. Godziny przyjęć 1—3 po południu
Administracja: tel. 99—czynna od godz. 9.30—15.30
Drukarnia: tel. 3-40. Redakcja rękopisów nie zwraca.

Oddziały: Nowogródek, Bazylińska 35, tel. 168;
Lida, ul. Zamkowa 4/7, tel. 78; Baranowicze, Ulańska 11; Luck, Wojewódzka 5.
Przedstawicielstwa: Nieśwież, Kleck, Słonim, Stolpe, Szczyrzyn, Wołosyn, Wilejska, Olszanka, Gredno, Pińsk, Wolkowysk, Brześć 2/B.

CENA PRENUMERATY

miesięcznie: z odnośnikiem do domu w kraju — 3 zł., za granicą 6 zł., z odbiorami w administracji 2.50, za wsi, w miejscowościach, gdzie nie ma urzędu pocztowego ani agencji 2.30

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetr, przed tekstem 75 gr., w tekście 60 gr., za tekstem 30 gr, drobne 10 gr za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie. Zastrzeżeń miejsca dla „drobnych” nie przyjmujemy. Przydział ogłoszeń do odpowiednich rubryk zależy tylko od Administracji. Kronika redak. i komunikaty 60 gr za wiersz jednoszpaltowy. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe tabelaryczne 50%. Układ ogłoszeń w tekście 5-linowy, za tekstem 10-linowy. Za treść ogłoszeń i rubrykę „nadesłane” redakcja nie odpowiada. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń i nie przyjmuje zastrzeżeń miejsca. Ogłoszenia są przyjmowane w godz. 9.30—16.30 i 17—20.

